

BRAȘOV

Contemporan '82

Tradiționala agendă de lucru a celei de-a cincea ediții a Festivalului de teatru contemporan — instituționalizat la Brașov — a cuprins, alături de spectacole, dezbateri în jurul acestora, precum și a mărturiilor de creație ale realizatorilor, întâlniri cu artiști amatori, lansări de cărți și un colocviu final, sub genericul „Avem nevoie de un teatru revoluționar”. Timp de o săptămână, un public extrem de numeros, avid de teatru, și un larg conclave de specialiști (dramaturgi, regizori, scenografi, actori, secretari literari, critici, esteticieni, profesori, activiști culturali, directori de colective teatrale) s-au confruntat din nou cu aspectele repertoriului, rediscutând sensurile **contemporaneității** în teatru. Afișul, compus ca de obicei din două „secțiuni” — piesa originală și cea străină — a stat la baza schimbului de opinii, variate, marcate în general de un spirit critic constructiv.

Mai sărac în nume și în opere, cu un eșantion de dramaturgie originală mai puțin reprezentativ pentru momentul actual al piesei românești, cu unele titluri dublate în montări diferite, cu altele, în reprezentații nesemnificative, afișul ediției a cincea a oglindit unele dificultăți ce apar în organizarea acestor necesare și importante acțiuni de cultură teatrală: dependența față de disponibilitățile unor teatre cu spectacole prestigioase ce n-au onorat invitația teatrului-gazdă; „concurența” altor festivaluri cu caracter competitiv, ce barează, aici, accesul unor reprezentații văzute altundeva; și chiar regulamentul de funcționare, oarecum restrictiv, al acestei competiții ce admite pe afiș doar piese „vechi” de un deceniu.

Ca urmare a acestor situații obiective și chiar a factorilor subiectivi ce au prezidat selecția, Festivalul teatrului contemporan a reflectat, cum s-a spus, „starea de normalitate” a mișcării noastre

teatrale. S-au jucat spectacole remarcabile (**Karamazovii** de Horia Lovinescu și Dan Micu, după Dostoievski — Teatrul „Nottara”; **Între etaje** de Dumitru Solomon — Studioul I.A.T.C.; **Turnul de fildeş** de Viktor Rozov — Teatrul de Comedie); altele, notabile (**Doamna din Dubuque** de Edward Albee; **Între etaje** de Dumitru Solomon — Teatrul Dramatic din Brașov; **Casa evantai** de Marin Sorescu — Teatrul de Stat din Oradea); s-au văzut și reprezentații mediocre (**Adam și Eva** de Peter Hacks — Teatrul German de Stat din Timișoara; **Matca** de Marin Sorescu — Teatrul Dramatic din Baia Mare; **Moartea accidentală a unui rebel** de Dario Fo — Teatrul Național din Tîrgu Mureș); și chiar un spectacol întristător de plat (**Exerciții de forță și de echilibru** de Ovidiu Genaru — Teatrul Dramatic Bacovia din Bacău).

S-a discutat, mai ales, „fața contemporană” a repertoriului, apreciindu-se lărgirea acestei noțiuni, uneori îngustată în chip dogmatic; s-au disociat aparențele actualității, forme conjuncturale perisabile, de o actualitate de esență, în consonanță cu problemele majore și aspirațiile fundamentale ale semenilor noștri. A fost salutată preponderența ideilor asupra factologiei, s-a impus varietatea structurilor stilistice în piesa originală, s-a apreciat răspunsul dramaturgilor noștri la probleme și teme ce preocupă stringent conștiința lumii, în acest sfîrșit de veac. Conspicua dramaturgie străină — în pofida unei dezamăgiri generate de calitatea textelor respective — ne-a introdus în diversitatea unor zone geo-politice, aducându-ni-se mănturii interesante despre acele lumi critice conformismelor sociale, a mecanismelor alienării, într-o societate ce dorește să-și păstreze tinerețea și rigorea principiilor de funcționare (V. Rozov); atitudinea în fața morții, într-o cultură ce dă semne de îmbătrînire prin moda-

litatea punerii problemei (E. Albee); demascarea aparatului de reprimare într-o lume marcată de neputință și de

iresponsabilitate (Dario Fo); rediscutarea mitului genezei și a legendei păcatului originar, în lumina unor preocupări con-

Premiile

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL

● **KARAMAZOVII** de Horia Lovinescu și Dan Micu, după Dostoievski, Teatrul „Nottara“

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ OPTIUNE REPERTORIALĂ ÎN DOMENIUL DRAMATURGIEI ROMÂNEȘTI CONTEMPORANE

● **TEATRUL DRAMATIC DIN BAIIA MARE**, pentru piesa Matca de Marin Sorescu

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ OPTIUNE REPERTORIALĂ DIN DOMENIUL DRAMATURGIEI STRĂINE CONTEMPORANE

● Nu se acordă

● PREMIUL PENTRU REGIE (ex-aequo)

● **ION COJAR**, pentru realizarea spectacolului Între etaje de Dumitru Solomon la Studioul I.A.T.C. „I. L. Caragiale“

● **DAN MICU**, pentru realizarea spectacolului Karamazovii

PREMIUL PENTRU SCENOGRAFIE

● **DRAGOȘ GEORGESCU**, pentru decorurile și costumele spectacolului Karamazovii

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTERPRETARE A UNUI ROL MASCULIN (ex-aequo)

● **ION LUCIAN** (Sudakov, Turnul de fildeș de Viktor Rozov, Teatrul de Comedie)

● **CORNEL POPESCU** (Nebunul, Moartea accidentală a unui rebel de Dario Fo, Teatrul Național din Tîrgu Mureș)

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTERPRETARE A UNUI ROL FEMININ (ex-aequo)

● **VICTORIA COCIAȘ-ȘERBAN** (Elizabeth, Cine sint eu? (Doamna din Dubuque) de Edward Albee, Teatrul Dramatic din Brașov)

● **MAGDA CATONE** (Madam Trifoi, Între etaje de Dumitru Solomon, I.A.T.C.)

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTERPRETARE A UNUI ROL EPISODIC

● **COSTACHE BABII** (Teodorescu, Între etaje de Dumitru Solomon, Teatrul Dramatic din Brașov)

DIPLOMA REVISTEI „TEATRUL“

● **SERGIU SAVIN**, pentru regia spectacolului Casa evantai de Marin Sorescu, Teatrul de Stat din Oradea

DIPLOMA REVISTEI „ASTRA“

● **STELA POPESCU**, pentru realizarea personajului Valentina Dmitrievna din Turnul de fildeș

DIPLOMA REVISTEI „VATRA“

● **VASILE CONSTANTINESCU**, pentru realizarea personajului Moșul din Matca

DIPLOMA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ARTĂ DIN INSTITUȚIILE TEATRALE ȘI MUZICALE

● **TEATRULUI DRAMATIC DIN BRAȘOV**, pentru prezentarea în festival a două premiere absolute

MENTIUNI

● **CONSUELA DARLE**, pentru realizarea personajului Iulia din Turnul de fildeș

● **GĂBOR KAZINCZY**, pentru decorul spectacolului Adam și Eva de Peter Hacks, Teatrul German de Stat din Timișoara



Un grup de laureați ai Festivalului

temporane, ca libertate și necesitate, dialectica raporturilor dintre categoriile morale ale Binelui și Răului. (Peter Hacks). Și aceste piese au generat fructuoase dezbateri privitoare la criteriile selecției și pledoarii pentru bun-gust și valoare, pentru o mai bună informare asupra „pieței” mondiale în materie de dramaturgie, și în primul rând pentru un repertoriu care să corespundă programului nostru ideologic și artistic.

Festivalul a evidențiat câteva dintre trăsăturile notorii și definitorii ale mișcării noastre teatrale, ce îi asigură faima și îi impun valoarea, în nu puține competiții mondiale. Un spectacol precum **Karamazovii** demonstrează în chip exemplar creativitatea viziunii regizorale, cultura și talentul actorilor, existența unei idei scenografice, reunite spre a reliefa sensurile actuale ale unei capodopere. Spirit de echipă, disponibilitate către joc, fantezie scenică, bucurie creatoare în comunicarea cu publicul au adus tinerii interpreți de la Studioul I.A.T.C., care, sub îndrumarea competentă a pedagogilor, au dat o nouă versiune scenică piesei **Între etaje**. Actorii au convins din nou prin strălucirea mijloacelor de expresie, arătându-ne că nu există discrepanțe între generații, că între vîrstnici și debutanți circulă același fluid al dăruirii, că nu există actori „de capitală” și actori „de provincie”. Dar, cum e și firesc, s-au văzut mai limpede și scăderile, neîmplinirile, s-au desenat clar tendințele negative în arta spectacolului. Cineva le-a sintetizat, numindu-le laconic „suficiența re-

giei”. Într-adevăr, au fost amendate regiile pleonastice, excesele de vizualizare și de metaforizare (**Matca** — teatrul din Baia Mare), gratuitatea unor efecte (**Casa evantai** — Teatrul de Stat din Oradea), spectaculosul în sine; s-a criticat inadecvarea unor lecturi scenice (**Moartea accidentală a unui rebel** — Teatrul Național din Tîrgu Mureș), transpunerile minate de vulgaritate (**Exerciții de forță...** — Teatrul Bacovia) sau „corectitudinea” unor mizanscene văduvite de idei.

Lucrările colocviului au avut ca punct de pornire referatele directorului teatrului-gazdă, regizorul Eugen Mercus, criticului și coordonatorului festivalului, Valentin Silvestru, și criticului Constantin Măciucă. Acestor puncte de vedere li s-a alăturat expunerea tovarășei Tamara Dobrin, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste. A releșit o bogată și multilaterală analiză critică a repertoriului și a orientărilor actuale în dramaturgie, s-au trasat linii de perspectivă pentru stagiunea viitoare.

Și, mai ales, au fost reafirmate ideile care se află la baza activității noastre, a creatorilor de pe scenă și deopotrivă a criticii teatrale, idei fundamentale privind rigoarea criteriilor în alegerea și potențarea scenică a valorilor dramaturgiei originale și a celor din teatrul lumii. Astfel, Festivalul brașovean și-a dovedit din nou — deși, de data aceasta, doar parțial — utilitatea și eficiența.

Mira IOSIF